

ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΜΟΥΧΑΡΕΜ ΓΕΡΟΥ

**Η ΟΔΟΙΠΟΡΙΑ ΜΟΥ
ΠΡΟΣ ΤΟ ΧΡΙΣΤΟ**

ΠΩΣ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ ΕΓΙΝΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

1983

**Η ΟΔΟΙΠΟΡΙΑ ΜΟΥ
ΠΡΟΣ ΤΟ ΧΡΙΣΤΟ**

ΤΟΥ ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΜΟΥΧΑΡΕΜ ΓΕΡΟΥ

**Η ΟΔΟΙΠΟΡΙΑ ΜΟΥ
ΠΡΟΣ ΤΟ ΧΡΙΣΤΟ
ΠΩΣ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ ΕΓΙΝΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ**

Τὸ ὄνομά μου ἦταν Χαλήτ. Γεννήθηκα στὴ Βέροια Ἡμαδίας ἀπὸ γονεῖς Ἀλβανικῆς καταγωγῆς, Μουσουλμάνους στὸ θρήσκευμα, ἀπὸ ἔξισλαμισθέντες Χριστιανούς. Ἡ μητέρα μου καὶ ὁ πατέρας μου ἀνήκαν σὲ μιὰ αἰρεση μουσουλμανική, τῶν Μπεκτασί, ποὺ πιστεύει στὸ Χριστὸ σὰν Ήνεῦμα Θεοῦ, (όχι Τίὸ Θεοῦ) καὶ στὴν Παναγία Παρθένα. Ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη, ὅτι ἡ μητέρα μου προτοῦ ζυμώσει τὸ ψωμὶ (στὸ χωριὸ ἥ στὰ χρόνια τῆς κατοχῆς) σταύρωνε τὸ ἀλεύρι. Τὸ ἴδιο ἔκαμψε καὶ μὲ τὸ γάλα, πρὸν νὰ τοῦ βάλει τὴ ζύμη γιὰ νὰ πήξει σὲ γιασούρτι. Πῶς νὰ ξεχάσω καὶ τὸ σταύρωμα ποὺ μοῦ ἔκαμψε καταδακρυσμένη κατὰ τὶς δύο πολεμικὲς ἐπιστρατεύσεις μου, 1940 καὶ 1947; Προγονικὰ βέβαια ύπολείμματα χριστιανισμοῦ.

"Ετσι ἀπὸ τὰ πρῶτα παιδικά μου βήματα γνώρισα ἓνα μιωσαϊκὸ ἀπὸ Θρησκείες ἥ φυλές.

'Ο πρῶτος παγκόσμιος πόλεμος, ἡ μεγάλη πυρκαϊὰ τῆς Θεσσαλονίκης (ὅπου εἴχαμε μετοικήσει) ποὺ ἔκανε στάχτη τὸ 1)3 τῆς πόλης καὶ δημιούργησε σοβαρὸ πρόβλημα ἀποκαταστάσεως τῶν πυροπαθῶν κατοίκων, ὁ καταστροφικὸς πόλεμος τῆς Μ. 'Ασίας, ὁ ἀδάστακτος πόνος τῆς προσφυγιᾶς, δημιούργησαν μέσα μου μιὰ ὡριμότητα καὶ μιὰ ἔντονη φρεατικὴ ἀντίληψη τῆς πραγματικότητας καὶ τοῦ ἀνθρώπινου πόνου, συγχρόνως ὅμως προκάλεσαν μέσα μου καὶ μιὰ ἰδιαίτερα βαθιὰ εύαισθησία.

"Αρχισα νὰ νιώθω ἐπιτακτικὴ τὴν ἀνάγκη νὰ βοηθήσω τὸν πλησίον μου, τὸν πάσχοντα συνάνθρωπό μου. Θυμάμαι ἔντονα πὼς παίρναιμε κρυφὰ ἀπὸ τὸ σπίτι, οἱ ἀδελφές μου κι ἐγώ, ψωμί, κάρβουνα καὶ καυσόξυλα καὶ τὰ κουβαλούσαμε στοὺς πρόσφυγες τῆς Μ. 'Ασίας ποὺ ἦταν στιβαγμένοι ὁ ἕνας πάνω στὸν ἄλλον σ' ἕνα παλιὸ σχολεῖο. Αὐτὸ μάλιστα μᾶς στοίχισε ἓνα γερὸ ξύλο ἀπὸ τὴ μητέρα μας

ποὺ μᾶς παρατήρησε ἔντονα: «Εἰστε, λοιπόν, μονάχα ἐσεῖς οἱ καλοὶ σ' αὐτὴν τὴν οἰκογένεια;» Καὶ ἀμέσως τοὺς ἔστειλε τσουβάλια ἀλεύρι, κάρδουνα καὶ καυσόξυλα.

Τὸ περιστατικὸ αὐτὸ ἔγινε ἀφοριὴ νὰ ἐπισκεφτεῖ ὁ καλὸς πατέρας μας τοὺς φτωχοὺς αὐτοὺς ἀνθρώπους, ποὺ ἦταν ταπητουργοὶ στὴν πατρίδα τους, καὶ νὰ τοὺς βοηθήσει νὰ δημιουργίσουν μιὰ μικρὴ ἐπιχείρηση ταπητουργίας ἡ ὅποια προόδευσε ἀργότερα.

Σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα, ὅχι πάντα φιλική, ζοῦσαν στὴν πόλη μας ὁ ἔνας πλάι στὸν ἄλλον χριστιανοί, μουσουλμάνοι καὶ Ἐβραῖοι. Μπροστὰ στὴν ποικιλία αὐτὴ τῶν Θρησκειῶν διερωτόμοιν ἀπὸ πολὺ μικρὸς μὲ ἀφέλεια· γιατί οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, ποὺ ἴσχυρίζονται ὅτι πιστεύουν στὸν ἕδιο καὶ μουναδικὸ Θεό, δὲν μποροῦν νὰ συμφωνήσουν μεταξύ τους; "Ἐβλεπα τοὺς Μουσουλμάνους νὰ προσκυνοῦν εὐλαβικὰ στὸ τζαμί τους, τοὺς Χριστιανοὺς στὴν ἐκκλησία τους, τοὺς Ἐβραίους στὴ συναγωγή τους... Τί μυστήριο! "Ἐνας μουναδικὸς Θεός, μὰ οἱ πιστοὶ (διότι ἦταν πιστοί) χωρισμένοι. συγχὰ ἔχθρικοὶ μεταξύ τους.

Στὴν οἰκογένειά μας ἐπικρατοῦσε κλίμα ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς μεγαλυτέρους. Δὲν ὑπῆρχε φανατισμός, δὲν ἀκούονταν λόγια προσβλητικὰ γιὰ τὶς ἄλλες Θρησκείες. 'Ωστόσο σπάνια γινόταν κοινὴ προσευχὴ, ἀν ἀφαιρέσουμε τὶς παραμονὲς μεγάλων γιορτῶν (Μπαϊράμ) ὅπότε ὁ πατέρας μας διάβαζε προσευχὴς στὴν Ἀραβική, ποὺ ἦταν ἀκατανόητη γιὰ μᾶς.

Στὰ πέντε μου χρόνια μ' ἐλπιστεύτηκαν σὲ μιὰ τούρκισσα δασκάλα - τὴν ἔλεγαν Σαφὲτ Hanoum. Μ' ἔβαλε νὰ καθίσω μαζὶ μὲ ἄλλα ἀγοράκια στὸ πάτωμα καὶ ἔτσι μὲ τὸ τετράδιο καὶ τὸ μολύβι, ἐμιαθα τὸ τουρκικὸ ἀλφάρητο. Γρήγορα ὅμως μ' ἔβγαλε ὁ πατέρας μου ἀπὸ κεῖ καὶ μ' ἔστειλε στοὺς φρέρ (Frères des Ecoles Chrétiennes). Σήμερα δοξάζω τὸν Κύριο ποὺ ἐνέπνευσε στὸν πατέρα μου αὐτὴν τὴν ἀπόφαση.

Πολὺ γρήγορα, ἀπὸ τὶς πρῶτες κιόλας τάξεις, ἔνιωθα νὰ μὲ προσελκύει ἡ ἰδέα τοῦ Θεοῦ. 'Ιδιαίτερα τραβοῦσε τὴν προσοχὴ μου ὁ Ἐσταυρωμένος, καὶ συγκεχυμένες καὶ ἀσαφεῖς ἰδέες στριφογύριζαν στὸ μυαλό μου γι' Αὐτόν, προκαλώντας μέσα μου μιὰ ἀκρατη ὑπερευαισθησία. Τὶς ἰδέες αὐτὲς μόνο πολὺ ἀργότερα μπόρεσα νὰ ἔξηγήσω.

Στὸ σχολεῖο ἡ πρωινὴ καὶ ἡ ἀπογευματινὴ προσευχὴ - στὴ Γαλ-

λική - μιλοῦσε πάντα στὴν καρδιά μου. Ἡ συμπεριφορὰ τῶν φρέό, αὐστηρὴ μὰ δίκαιη, χωρὶς ἀκαμψία, χωρὶς διακρίσεις ἢν οἱ μαθητὲς ἡταν καυθολικοί, ὁρμόδοξοι, ἔβραῖοι ἢ μουσουλμάνοι, μὲ συγκινοῦσε καὶ κέρδιζε τὴν καρδιά μου.

Ἐχασα τὸν πατέρα μου ὅταν ἀκόμη ἥμιουν πολὺ νέος. Οἱ κα-
θηγητές μοῦ ἔδειξαν ἀγάπη καὶ ὁ διευθύνων, ὁ Φρέρ Φιλίπ (ἔκτοτε
συχνὰ προσεύχομαι γιαυτὸν καὶ τοὺς φρέρ γενικά) ποὺ μένει ἀξέχα-
στος στὴ μνήμη μου, μὲ προσκάλεσε νὰ τὸν ἐπισκέφτομαι ὅσες φορὲς
ἡθελα. Συχνὰ μὲ καλοῦσε ὁ ἴδιος στὸ γραφεῖο του σὰν ἀληθινὸς πα-
τέρας.

Μιὰ μέρα στὸ παρεκκλήσι ποὺ χρησιμοποιοῦσαν οἱ Φρέρ, μὲ
συγκίνηση καὶ θαυμιασμὸ εἶδα ἔναν ἀπ' αὐτοὺς γονατιστό, μὲ τὸ κε-
φάλι μέσα στὰ χέρια, ἀκίνητο ἀπορροφημένο μέσα στὴν ἀτελεύτητη
προσευχῆ του.

Κατὰ τὴν διάρκεια μιᾶς ἐκδρομῆς - συχνὰ μᾶς παίρνανε στὴν
ὕπαιθρο ὅπου οἱ φρέρ εἶχαν ἔνα κτῆμα - πλησίασα τὸν φρέρ ποὺ εἶδα
νὰ προσεύχεται, καὶ τὸν ρώτησα:

«Ἄγαπητὲ φρέρ (ἔτσι τοὺς προσφινούσαμε), σᾶς εἶδα μιὰ μέ-
ρα νὰ προσεύχεστε στὸ παρεκκλήσι, γιὰ ποιόν προσευχόσασταν μὲ
τόση κατάνυξη;». Μοῦ ἀπάντησε:

«Κι ἢν προσευχόμουν γιὰ τὴν ψυχὴ τοῦ πατέρα σου καὶ γιὰ σέ-
να;». Περίεργο, δὲν ἔνιωσα καμιὰ ἀμφιβολία καὶ αὐθόρμητα ἔνα εύ-
χαριστήριο ἀνέβηρκε μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά μου πρὸς τὸν Κύριο.

Κοντὰ στοὺς φρέρ ἀπόκτησα τὴν ἀγάπη γιὰ σοθαρὴ ἐργασία,
γιὰ τὴν τάξη καὶ τὴν πειθαρχία ὅλλὰ καὶ τὸ σεβασμὸ γιὰ τὶς ἡμικὲς
ἀξίες. Ἡμιουν ἔνας ἐπιμελὴς καὶ εύσυνείδητος μαθητής. Όταν ὅμως
μιετὰ τὶς γνωνασιακές μου σπουδὲς μιτῆκα στὸ πανεπιστήμιο τοῦ Ναν-
σù στὴ Ι`αλλία γιὰ νὰ σπουδάσω γεωπόνος, τὰ εἶχα κυριολεκτικὰ
χαμένα.

Τὸ φοιτητικὸ περιβάλλον, συχνὰ χυδαῖο καὶ ὄχλαγωγικὸ στὴν
πλειοψηφία του, προκαλοῦσε τὴν ἀντίδρασή μου. Δὲν αἰσθανόμουν
καθόλου ἄνετα καὶ κατέφευγα στὰ βιβλία μου. Προσπάθησα νὰ βρῶ
μιὰ διέξοδο στὴ J.E.C. (καυθολικὲς φοιτητικὲς ὅμιάδες). Ἀλλοίμονο
ὅμιτος. Ἡ βαναυσότητα ἔνδει φανατικοῦ Ἰησουΐτη ιερέα, ὁ ὅποῖος μί-
λησε χωρὶς κανένα σεβασμὸ γιὰ τὸ Ἰσλάμ - ποὺ ἔξαλλον δὲν τὸ γνώ-
ριζε κάν - μὲ πλήγωσε καὶ ἔγινε αἴτια νὰ ἀπομακρυνθῶ ἀπὸ τὴν ὁ-
μάδα αὐτή.

Συχνὰ σκέπτομαι ἔκτοτε, πὼς ἀν δλοι οἱ ἰερεῖς καὶ οἱ χριστιανοὶ ἔμοιαζαν μ' ἐκεῖνον, σίγουρα ὅτα εἶχα παραμείνει μουσουλμάνος δίχως καμιὰ ἐπιφύλαξη, καὶ ἀμετανόητος.

Τελείωσα τὶς σπουδές μου μὲ τὴ λήψη τοῦ διδακτορικοῦ μου διπλώματος μὲ πολὺ τιμητικὴ διάκριση πρὸς μεγάλη χαρὰ τῆς ἀγαπημένης μου Μητέρας ποὺ εἶχε μείνει χήρα στὰ 35 της χρόνια. "Αν δικασθεῖς οἱ σπουδές μου πῆγαν καλά, δὲν συνέβαινε τὸ ἴδιο καὶ μὲ τὴν ψυχή μουν. "Ἐνιωθα ἔνα κενὸ στὴν καρδιά μου καὶ μιὰ πικρίλα στὸ στόμα. 'Η ταλαίπωρη ψυχή μου διψασμένη γιὰ τὸ «ὕδωρ τὸ ζῶν», γιὰ τὸ ὄποιο μοῦ μιλοῦσαν, καὶ πεινασμένη γιὰ τὸν «ἄρτον τῆς ζωῆς», ποὺ τὸ ἔνιωθα πὼς ὑπῆρχε κάπου, ἀναζητοῦσε, ἀλλὰ τί; «Ἐγὼ εἶμαι ἡ ὁδός, ἡ Ἀλήθεια καὶ ἡ ΖΩΗ», μὰ ποῦ νὰ τὴ βρῶ; Συχνὰ ἔμπαινα σὲ ναοὺς καὶ προσευχόμουν.

Τὰ μακρὰ χρόνια τοῦ ἐργαστηρίου, ἀπ' ὅπου ἀπουσίαζε ὁ Θεός, δὲ μὲ βοηθοῦσαν νὰ βρῶ τὸ δρόμο μουν. 'Ωστόσο, κάποιο γεγονός σημάδεψε αὐτὴ τὴ μακρὰ καὶ ἀγονη πορεία. Οἱ φρὲδοι μᾶς εἶχαν μάθει στενογραφία. Ἐγὼ κατέγραφα τὶς παραδόσεις τῶν μαθημάτων στὸ Πανεπιστήμιο καὶ μετὰ τὰ συμπλήρωνα στὸ σπίτι μουν οἱ συμφοιτητές μουν ἔρχόντουσαν ἐκεῖ γιὰ νὰ τὰ ἀντιγράψουν καὶ νὰ τὰ πολυγραφήσουν. Μιὰ μέρα ἔνας φίλος καὶ συμφοιτητής, ὁ Jean Raoult, ἥρθε νὰ πάρει τὶς σημειώσεις. Παιδὶ ἀπὸ πολὺ καλὴ οἰκογένεια, ἥταν ἔνας συνειδητὸς καθολικὸς χριστιανός, ἀρχηγὸς προσκόπων, ἐπιμελὴς καὶ φίλαθλος. Δὲν γνωρίζαμε νὰ ἔχει χυδαίες σχέσεις μὲ γυναικες. Οἱ φίλοι του διηγοῦνταν πὼς εἶχε πέσει 9 φορὲς στὸ νερὸ γιὰ νὰ σώσει λουομένους ποὺ κινδύνευαν. Τοῦ εἶχαν ἀπονείμει ίσάριθμα μετάλλια. Τὴν τελευταία φορὰ ἄρπαξε μιὰ πλευρίτιδα. Μπαίνει, λοιπόν, στὸ δωμάτιό μου καὶ στάθηκε διακριτικὰ ὅρθιος μπροστὰ στὸ παράθυρο.

—Γιάννη, εἶσαι πολὺ χαρούμενος σήμερα, τί σοῦ συμβαίνει, τοῦ λέω. Σταματᾶ ἀμήχανος γιὰ μιὰ στιγμὴ καὶ μοῦ ἀπαντᾶ:

—Halit (τὸ μουσουλμανικό μου δνομα), ξέρω πὼς εἶσαι μουσουλμάνος, μὰ ξέρω ἐπίσης ὅτι φοίτησες στοὺς φρὲδοι καὶ γνωρίζεις τὴ θρησκεία μας. Λοιπόν, νά, σήμερα τὸ πρωὶ στὸ δάσος ὁ ἰερέας μας τέλεσε τὴ θεία λειτουργία γιὰ τοὺς προσκόπους μουν καί... (μιὰ μικρὴ σιωπή, ὕστερα ἔνα ἀνείπωτο χαμόγελο) «κοινωνήσαμε ὅλοι μας...!».

΄Ακολούθησε μιὰ μακρὰ σιωπή, ποὺ οὕτε ἐκεῖνος οὕτε ἐγὼ τολμήσαμε νὰ διακόψουμε!

Νὰ ἦταν μιὰ ἐντύπωση, μιὰ αὐταπάτη; Πίσω ἀπὸ τὸ Γιάννη ὁ ἥλιος σγημάτιζε κάτι σὰν φωτοστέφανο πάνω στὰ σγουρὰ μαλλιά του, ἐνῷ ἐκεῖνος ἔμενε πάντοτε ἀκίνητος, συγκνημένος καὶ σιωπηλός. ΄Ἐγὼ ὁ μουσουλμάνος ἡμουν ἀναστατωμένος! Μὰ γιατί καὶ πῶς νὰ ἐκφράσουμε μὲ φτωχὲς λέξεις «ἐκεῖνο ποὺ τὸ νιώθαμε μονάχα μὲ τρόπο ἀκαθόριστο»; Γιατί κάν νὰ προσπαθήσουμε; Πολλὰ χρόνια πέρασαν ἀπὸ τότε, πάντα ὅμως «δίχως σκοπὸ καὶ δίχως καρπό».

Κάποιο πρωινό, νωρίς, περίμενα στὸ γραφεῖο του στὴ Θεσσαλονίκη τὸ φίλο μου Έμμιανουὴλ Μάνο, ἵνα συνειδητὸ χριστιανὸ πρότης γραμμῆς, καὶ λαιπρὸ δικηγόρο, ποὺ εἶχε ἀναλάβει μιὰ σπουδαία οἰκογενειακή μας ὑπόθεση. ΄Αργησε στὴ συνάντηση καὶ ζήτησε συγγνώμη.

΄Εκεῖ ποὺ τὸν ρωτοῦσα: «Μανώλη, φαίνεσαι σήμερα νὰ ἔχεις μιὰ ἴδιαίτερη χαρά», μιᾶς ἀπάντησε μὲ τὴ σοβαρή του φωνή, δρυιος ἀκόιη κοντὰ στὸ παράθυρο: «Νωρὶς τὸ πρωὶ ὁ π. Λεωνίδας ἐτέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία στὸν Άγιο Παῦλο, στὸ δάσος τοῦ Σέιγ Σού, γιὰ τοὺς νέους μας. (΄Ο Μανώλης ἦταν ἔφορος τῆς ΧΕΕΝ). Σταυράτησε γιὰ μιὰ στιγμὴ καὶ κατόπιν μὲ πολλὴ συγκίνηση πρόσθεσε: «Κοινωνήσαιμε ὅλοι μας».

΄Η ψυχή μου ἔκανε ἓνα πιεγάλο πήδημα μέσα στὸ χῶρο καὶ τὸ χρόνο - εἴκοσι γιόνια πρωτύτερα στὸ Νανσù μὲ τὸ Γιάννη Ραούλτ, σήμερα μὲ τὸν Έμμιανουὴλ Μάνο. ΄Η ἴδια ἀνεξήγητη συγκίνηση, ἡ ἴδια σιωπὴ (γόνιμη σιωπή, ἄγονα λόγια!). Καὶ θὰ τὸ πστέψετε; Τὸ ἴδιο φωτοστέφανο στὰ μαλλιά τοῦ Μανώλη, καθὼς στεκότανε μπροστὰ στὸ παράθυρο, ὅπως ἄλλοτε στὸ Νανσù ὁ Ραούλτ! «΄Αμέτρητοι καιροὶ μέσα σὲ μιὰ στιγμή, κι ὅμως δίχως αὔτῃ ἀσήμαντοι καιροί». ΄Άλλα πολλὰ χρόνια κύλησαν, οἱ πόλεμοι, τὸ ἄγχος, οἱ στερήσεις, τὰ πένθη... τὸ δάκρυ!

΄Ενα βράδυ μέσα στὸν πόλεμο, μέσα στὴ συσκότιση, ποὺ θὰ μείνει ἀξέχαστο στὴ διάρκεια ἐκείνου τοῦ ἀγώνα «στὰ πυκνὰ σκοτάδια τῆς νύχτας χωρὶς τέλος» ἀκούω στὸ δρόμο δύο γνωστὲς φωνές. ΄Ένας ίερεύς, ἀνθρωπὸς τοῦ Θεοῦ (ὁ π. Κωνσταντīνος Πλατῆς) καὶ ὁ Έμμιανουὴλ Μάνος, ὁ φίλος μου. Τοὺς σταματῶ καὶ μετὰ ἀπὸ τὶς συνηθισμένες ἀνταλλαγὲς γνωμῶν γιὰ τὶς δυσκολίες τοῦ ἀνεφοδιασμοῦ σὲ τρόφιμα γιὰ τὰ παιδικὰ συσσίτια κ.λ.π., ὁ ίερέας μοῦ λέει

δίχως περιστροφές: «Καλὰ εἶναι, κύριε Γέρον, τὰ παιδικὰ συσσίτια στὴ Θεσσαλονίκη. στὴ Βέροια, καθὼς καὶ ἡ ἐργασία σας στὸ Διεθνὴ Ἐρυθρὸ Σταυρό, μὰ μέσα σ' ὅλα αὐτά, τί γίνεται μὲ τὴν ψυχή σας;».

Ἐμεινα ἐμβρόντητος, γιατὶ γνώριζα τὴ διακριτικότητα καὶ τὴν καλοσύνη ἐκείνου τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ πραγματικὰ ὁ ἀνθρωπος ἐκεῖνος δὲν ὑπῆρξε ἀδιάκριτος οὕτε τώρα οὕτε ποτὲ στὸ παρελθόν. Μήπως ὅμως, ὅπως λέει ὁ J. Green, «έβλεπε στὸ ἀόρατο;».

Ἡ ψυχή μου ἦταν πολὺ ἄρρωστη καὶ ζοῦσε μέσα σ' ἓνα βόρδο-ρο ἥ ἀκαλύτερα σ' ἓνα βόρδο, μέσα ἀπὸ τὸν ὅποιο δὲν κατόρθωνα ν' ἀπελευθερωθῶ. Διψοῦσα γιὰ ἀγνότητα καὶ γνώριζα, δίχως καμιὰ ἀμφιβολία, πὼς κοντά ιου νέοι τῆς ἡλικίας μου ζοῦσαν τὴν ἐγκράτεια καὶ τὴν ἀγνότητα· μὰ ποιός τοὺς ἔδινε αὐτὴ τὴ ΔΤΝΑΜΗ; Ναί, «ἔρχου καὶ ἴδε» ('Ιω. 1,47).

Πόσο καλὸς εἶναι ὁ ΘΕΟΣ!

Σ' ὅλη τὴ διάρκεια τοῦ πολέμου ἀκολουθοῦσα τὸν π. Λεωνίδα Παρασκευόπουλο, αὐτὸν τὸν ἀφυπνιστὴ τῶν συνειδήσεων (στὸν ὅποιο χρωστοῦσε ὁ μελλοντικός ιου ἀνάδοχος τὴ γνωριμία του μὲ τὸ Χριστό). Μαζί του κι ἓνα μεγάλο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Θεσσαλονίκης ποὺ βοισκόταν σὲ νάρκη ποὺν ἔλθει αὐτὸς στὴν πόλη μας τὸ 1936. Κάθε Κυριακὴ παρακολουθοῦσα ἀνελλιπῶς τὴ Θεία Λειτουργία ποὺ τελοῦσε ὁ π. Λεωνίδας στὸν "Ἀγιον Ἀθανάσιο διασχίζοντας κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ πολέμου πεζῇ τέσπερα χιλιόμετρα τὸ χειμῶνα μὲ τὸ κρύο καὶ τὸ γιόνι. Τοῦ πρόσφεροα μάλιστα τὰ πιάτα, φασόλια καὶ ψωμί, γιὰ τὰ δώδεκα πρῶτα παιδιὰ τῶν μαθητικῶν συσσιτίων στὴ Θεσσαλονίκη, τὰ ὅποια κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἄρτων, μὲ τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ, τὴν ἀκούραστη δραστηριότητα τοῦ π. Λεωνίδα καὶ τὴ βοήθεια τῶν ἀγαθῶν ἐκείνων ἀντιπροσώπων τοῦ Διεθνοῦς Ἐρυθροῦ Σταυροῦ κ.κ. Βέγκερ καὶ Ράμ, καὶ μᾶς χούφτας ἐθελοντῶν, φθάσανε νὰ σιτίζουν 6.000 φοιτητές, μαθητές καὶ παιδάκια, ἀγόρια καὶ κορίτσια, σ' ὅλες τὶς συνοικίες τῆς πόλης, ἀλλὰ καὶ 2.000 παιδιὰ στὴ Βέροια

Καλὰ ὅλα αὐτά, θὰ μιοῦ πῆτε· μὰ τί γινόταν μὲ τὸ Εὐαγγέλιο καὶ τὴν προσευχή; Ναί, τὸ διάβαζα σχεδὸν καθημερινὰ σὲ μιὰ γαλλικὴ ἔκδοση τοῦ ΟΣΤΕΡ ΒΑΛΔ καὶ στὴν Ἑλληνικὴ ἔκδοση τοῦ Π. Τρεμπέλα. Ἀλλὰ τὸ διάβαζα κάτω ἀπὸ τὸ πρίσμα τοῦ ὁρθοῦ λόγου καὶ ἀναρωτιόμοιν γιατί ἀραγε νὰ ἔγραψε τοῦτο ὁ Ἰωάννης καὶ ὅχι ὁ Λουκᾶς, ἥ ἐκεῖνο ὁ Μάρκος καὶ ὅχι ὁ Ματθαῖος.

Τὸ πνεῦμα τοῦ ἐργαστηρίου ἀντὶ νὰ μὲ διηθήσει, περιέπλεκε τὰ πάντα. Ὁφείλω ὅμως νὰ διμολογήσω ὅτι στὶς πιὸ σκοτεινὲς μέρες τῆς ζωῆς μου δὲν ἔπαινσα «ποτὲ» κάθε βράδυ νὰ ζητῶ ἀπὸ τὸν οὐράνιο πατέρα μου «νὰ μοῦ δεῖξει τὸ δρόμο τῆς Ἀλήθειας». «὾λα αὐτὰ καλά», ιοῦ εἶχε πεῖ ὁ π. Πλατῆς, «μὰ τί γίνεται ἡ ψυχή σας;!». Ἡ ψυχή μου; Ἡ ταλαιπωρη ψυχή μου ἦταν πάντα ἄρρωστη, ἀνήπιπορη, ἀνήσυχη!

Καὶ ἐρχόταν πάντα τὸ κρίσιμο σημεῖο, ὁ σεισμός, μέσα στὴν τέλεση τῆς Θείας Λειτουργίας· «Μετὰ φόβου Θεοῦ, Πίστεως καὶ Ἀγάπης προσέλθετε». Τότε ἦταν ποὺ ἔχανε τὴν αὐτοκυριαρχία του ὁ διανοούμενος μιουσουλμάνος μὲ τὰ 7 χρόνια Πανεπιστημίου καὶ τὶς 7 γλῶσσες.

Ἄμιγχανος, ἀναστατωμένος κοίταζα μὲ βουλημία ἀλλὰ καὶ ἄγχος τὴ σειρὰ ἐκείνη τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν ποὺ ἀνοίγοντας τὸ στόμα τους, μὲ τὰ μάτια πότε βουρκωμένα, πότε γεμάτα ἀγωνία, πότε ἥρεμα, κοινωνοῦσαν τὸ «Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ» «εἰς ἄφεσιν ἀμαρτιῶν...!».

Τί μυστήριο! Ἐλέησέ με, Θεέ μου!

Λίγες σταγόνες κρασὶ καὶ λίγα ψύχουλα ψωμά· καὶ ὅμως οἱ ἀνθρώποι αὐτοὶ κατορθώνουν ἐκεῖνο ποὺ δὲν μπορῶ νὰ κάμιω ἐγώ, ζοῦν ἐκεῖνο ποὺ δὲν μπορῶ νὰ ζήσω ἐγώ...!

Μὰ τότε, ἀν ἦταν ἀλήθεια, ἀν στὸ «Ἄγιο Ποτήριο βρισκόταν τὸ φάρικακο, ἡ δύναμι ποὺ χρειαζόταν ἡ ψυχή μου;

Καὶ ἀν ὁ Ἰησοῦς, δὲν εἶναι μονάχα ἕνας προφήτης, ὅπως τὸν θέλει τὸ κοράνιο, ἀλλὰ ὁ Μονογενῆς Τίὸς τοῦ Ζῶντος Θεοῦ, ποὺ προσφέρθηκε νὰ σταυρωθεῖ γιὰ μᾶς τοὺς ἀμαρτωλούς, πρῶτος ἀνάμεσα στοὺς ὄποίους ἦταν ὁ Παῦλος, ὅπως ὅμοιογεῖ;

Ἀλήθεια, πραγματικότητα ἡ αὐθυποβολή;

Ἐπὶ πολλὰ χρόνια μελετοῦσα πολλὲς μεταφράσεις τοῦ Κορανίου - γαλλική, ιταλική, ἑλληνική, συγχρόνως καὶ τὴν Παλαιὰ καὶ τὴν Καινὴ Διαθήκη. Μελετοῦσα ἀκόμη τὸ Βούδδα καὶ τὸν Ράμα Κρίσνα. Καὶ κατέληγα πάντοτε στὸ αἴτημα τῆς ἀνευ ὅρων Ἀγάπης, τῆς Συγγνώμης «ἔως ἐβδομηκοντάκις ἑπτά», στὴ σταυρωμένη Ἀγάπη!

Καὶ πάντοτε μπροστά μου ὁ «Ἔσταυρωμένος στὰ ὄνειρά μου, δεξιά μου, ἀριστερά, πίσω μου, παντοῦ ὁ Ἔσταυρωμένος». Ὁ «Ἔσταυρωμένος μὲ καταδίωκε μαζὶ μὲ τὰ λόγια· «Ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἴ-

δασι τί ποιοῦσιν». Τί άναστάτωση στὶς ἴδεες, στοὺς καλὰ μαστορεμένους συλλογισμύς, τοὺς τόσο καλὰ ἀραδιασμένους! Καὶ τελικά, ἂν ὅντως ὁ Ἰησοῦς ἦταν ἡ μόνη ΟΔΟΣ γιὰ νὰ φθάσει κανεὶς στὸν Πατέρα; Στὴν τελειότητα; Σ' ἐκεῖνο ποὺ ἔνιαθα πὼς ἦταν ὁ Προορισμός μου;

Ἐργάστηκα χωρὶς μισθὸ στὴ διάρκεια τοῦ πολέμου στὸ Λιεθνὶ. Ἐρυζὸ Σταυρὸ σὰν ἐμπειρογνώμων στὰ τρόφιμα. Βοήθησα ἐπίσης τοὺς Ἐλβετοὺς ἀντιπροσώπους - ἀνθρωποι διακριτικοί. Θαρραλέοι, καθαροὶ καὶ πιστοί - στὶς ἐπικίνδυνες πορείες τους στὴ Βόρειο Ἐλλάδα. Μπορῶ νὰ βεβαιώσω πὼς παντοῦ ὅπου ὑπῆρχε πόνος, κίνδυνος, πεῖνα, φυλακή, συναντοῦσα πάντα τὸν ἀνθρωπό τοῦ Θεοῦ, ἐπιπνευσμένο ἀπὸ πνεῦμα ἀγάπης, θυσίας, ἀφιερώσεως. Συναντοῦσα τὸν ἀνιδιοτελῆ χριστιανὸ καὶ τὴν προσευχή. Ἡ ἐργασία αὐτή, ὅσο ἔντονη, ἀποδοτικὴ καὶ συχνὰ ἐπικίνδυνη κι ἂν ἦταν, καὶ οἱ Ἐλβετοὶ ἀντιπρόσωποι μ' ἀγαποῦσαν καὶ μὲ τιμοῦσαν, τόσο ἐγὼ στὸ βάθος τῆς ψυχῆς μου, ἥπιοιν πικραμένοις καὶ ἔνιωθα ἔνα φοβερὸ κενὸ στὴν καρδιά μου.

Τὸ 1945 στὸ τέλος τοῦ πολέμου ἦλθε ἡ M.L. (Military Liaison), δηλαδὴ Συμμαχικὸς Στρατιωτικὸς Σύνδεσμος, νὰ ἀντικαταστήσει τὸν Λ.Ε.Σ. Ἀρχηγός της ἦταν ὁ Ταξίαρχος Hubert Paynter, ἔνας ἀληθινὸς gentleman - farmer (εἶχε ἔνα ἀγρόκτημα ὅπου παρῆγε ἄλογα ράτσας γιὰ ἵπποδρομίες). Ἡταν ἀεροπόρος, γιὸς ἀγγλικανοῦ ἐπισκόπου ποὺ ἀσπάστηκε τὸν καθολικισμό. Μ' αὐτὸν συνδέθηκα πολὺ γρήγορα μὲ ἀδελφικὴ φιλία. Εἶχε πάρει μέρος στοὺς δύο παγκόσμιους πολέμους σὰν ἔφεδρος ἀξιωματικός, ἔπεισε 6—7 φορὲς ἀπὸ τὸ ἀεροπλάνο καὶ ἔφερε πάντα στὸ κορμί του τὰ κατάγματα καὶ τὰ ἵχνη τῶν καταρρίψεων. Τὸ στῆθος του τὸ κοσμοῦσαν μετάλλια, μὰ ποτέ του δὲν οὐσιώλησε γιὰ τὰ πολεμικά του ἀνδραγαθήματα (ἀλλὰ μόνο πόσες φορὲς οἱ ἔχθροὶ τὸν ἔρριξαν κάτω καὶ πῶς...). Ὁ Paynter συνέχισε τὸ ἀξιοθαύμιαστο ἔργο τοῦ Λ.Ε.Σ. καὶ τὸν συνόδευα πάντα στὶς μετακινήσεις του.

Ἐπισκεφθήκαμε γιὰ ἔνα δεκαήμερο τὸ "Αγιο" Όρος, ὅπου μεταφέραμε τρόφιμα, καὶ ἀπένειμε τὰ μετάλλια στὶς Μονὲς ἐκεῖνες ποὺ εἶχαν συντελέσει στὴ δραπέτευση Βρεττανῶν στρατιωτῶν μετὰ τὴν ἤττα τοῦ 1941.

Κάθε βράδυ τὸν ἔβλεπα νὰ γονατίζει καὶ νὰ προσεύχεται «διὰ μακρῶν» μετὰ τὴν ἀνάγνωση τοῦ Εὐαγγελίου. Εἶχαμε ἀτελείωτες

συζητήσεις πάνω στὶς θρησκείες, τὶς όποιες γνώριζε καλά, γιὰ τὰ Εὐαγγέλια, τὴν πίστη, τὴν ἔξιμολόγηση, τὴ Θεία Κοινωνία, τὴ Βάφτιση. Οἱ συνομιλίες γινόταν χωρὶς πάθος, χωρὶς φανατισμό, μὲ τὴν ἡρεμία ἐκείνη, ποὺ μόνο οἱ "Ἄγγλοι μποροῦν νὰ διατηροῦν στὴν πιὸ καυτὴ συζήτηση.

Λίγους μῆνες ἀργότερα, ἀφοῦ ὀλοκλήρωσε τὸ ἔργο του, ὅταν ἦρθε ἡ ὥρα τῆς ἀναχωρήσεώς του, ἀποχαιρετιστήκαμε ἐναὶ βράδυ πολὺ συγκινημένοι καὶ οἱ δυό μας, καὶ φιληθήκαμε. Καθὼς ἀπομακρυνόταν μὲ γρήγορα βήματα, τὸν εἶδα νὰ σταματάει καὶ νὰ μοῦ φωνάζει· «"Ἐ, Χαλίτ, Χαλίτ, ὅταν θὰ περάσεις τὸν 'Ιορδάνη ποταμό..." (ἐχτσι ἀποκαλούσαμε τὸ Βάπτισμα στὶς συνομιλίες μας) σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ τὸ γνωρίσεις· γιατὶ εἴμαι σίγουρος πῶς μιὰ μέρα θὰ γίνεις χριστιανός· προσεύχομαι γιὰ σένα». Μ' ἄφησε καὶ ἔφυγε μὲ κομμένη τὴ φωνή. Στάθηκα κατάπληκτος δίχως ν' ἀρμόδωρω λέξη, δίχως ἀναπνοή. Αὐτὸς ὁ gentleman - farmer, διακριτικότατος, εὐγενής, ἔσπασε τὸ φράγμα τῆς συμβατικότητας!

'Εδῶ καὶ δέκα χρόνια ποὺ γνώριζα τὸν π. Λεωνίδα καὶ τὸν 'Εμμανουὴλ Μάνο, ποτέ, μὰ ποτὲ δὲ ποὺ εἴχαν κάνει οὕτε ὁ ἔνας οὕτε ὁ ἄλλος τὸν παραμικὸν ὑπαινιγγὶ (καὶ εὐχαριστῶ τὸν Κύριο γιαυτὸ) γιὰ Βάπτιση, παρόλο ποὺ στὰ τεῖνταια χρόνια πήγαινα ἀνελλιπῶς στὴν ἐκκλησία, στὴ Θεία Λειτουργία. Τοὺς εἴμαι εὐγνώμων γι' αὐτό. Ποτὲ μιὰ κουβέντα! Ναί. Ἡπὲρ ἵσως, μὰ ἡταν ἀραγε ἡθελημένη; Ζήτησα ἀπὸ τὸν 'Εμμανουὴλ Μάνο νὰ μοῦ δανείσει ἐναὶ βιβλίο ποὺ προορίζόταν γιὰ ἄλλο φίλο του, μέσα στὸ ὄποιο εἶχε γράψει μὲ τὰ ώραια του γράμματα: Κορ. Β' 4,3 «ἔὰν εἴναι σκεπασμένο καὶ ἀκατάληπτο τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου μας, εἴναι σκεπασμένο δι' ἐκείνους ποὺ θεληματικὰ βαδίζουν τὸν δρόμο τῆς ἀποιλείας...». "Ἄς ἔρθουν, λοιπόν, μετὰ ἀπὸ αὐτὸ νὰ μοῦ μιλήσουν γιὰ προσηλυτισμό!

Τὰ χρόνια περονᾶνε δίχως ἐλπίδες φωτισμοῦ, γεμάτα δοκιμασίες καὶ πόνο. Καὶ νὰ μιὰ καινούρια ἐπιστράτευσῃ. Αὐτὴ τὴ φρονὴ γιὰ τὸν πόλεμο μὲ τοὺς παραπλανεμένους, δυστυχισμένους «ἀδελφούς μας κομμουνιστές». 'Η 'Αγία Γραφὴ βρισκόταν πάντοτε μέσα στὸ στρατιωτικό μου σακκίδιο καὶ τὴ διάβαζα τακτικὰ καὶ μὲ πάθος - πρὸς μεγάλη ἐκπληξη τῶν ὁρθοδόξων συστρατιωτῶν μου - χωρὶς ἐπίδειξη. Καὶ προσευχόμουν κάθε βράδυ μὲ πόνο!

'Ωστόσο, μετὰ τὴν ἀποστράτευσή μου, μιὰ μέρα ποὺ βρισκόμουν σὲ «κακὰ χάλια» ἄνοιξα τὴν 'Αγία Γραφὴ καὶ τὰ μάτια μου ἔπεσαν

στὴν περικοπή· «Χωρὶς ἔμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν» (Ιω. 15.5). Μὲ μιὰ δαιμονική, στ' ἄλληθεια χειρονομία, χάνοντας κάθε αὐτοκυριαρχία, πετῶ τὴν Ἀγία Γραφὴ στὸν τοῖχο βλαστημώντας. «Γιατί ν' ἀναζητήσουμε τὸν Ἐωσφόρο; Νάτος, προσωποποίηση τῆς οἰήσεως. Γιατί χωρὶς αὐτὸν δὲν μποροῦμε νὰ κάνουμε τίποτε;».

Δὲν ἀγγίζω πιὰ τὴν Ἀγία Γραφή, δὲν προσεύχομαι πλέον καὶ οἱ μέρες περνοῦν καταθλιπτικές, ἀδειανές, χωρὶς ἐλπίδα, χωρὶς Φῶς!

Μιὰ μέρα, σὰν ὅλες τὶς ἄλλες μᾶς ἐπισκέφτηκε μιὰ κυρία, φίλη τῆς μητέρας μου, γιὰ νὰ μὲ παρακαλέσει νὰ τὴ συνοδεύσω σ' ἔνα φίλο μου βουλευτὴ γιὰ προσωπική της ὑπόθεση. Κανονίζουμε, λοιπόν, μιὰ συνάντηση γιὰ νωρὶς τὸ ἀπόγευμα. Περιμένω, οἱ ὕρες περνοῦν, ἀλλὰ ἡ κυρία δὲν ἐμφανίζεται. Χάνω τὴν ὑπομονή μου καὶ βγαίνω στὸ δρόμο. Τὴν συναντῶ, ἐπὶ τέλους, σὲ ἀπόσταση λίγων ἑκατοντάδων μέτρων ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ τῆς λέων. «Τί σᾶς συμβαίνει κυρία Χ..., σᾶς περιμένω ἀπὸ τὶς τέσσερις!».

—Μὰ παιδί μου ἥλθα στὶς 4, χτύπησα τὸ κουδούνι καὶ ἔανα-χτύπησα ἀπελπιστικά, ἀλλὰ κανεὶς δὲν μιοῦ ἄνοιξε.

—Πῶς, κανείς;

—Ναί, κανείς.

“Ἐξω φρενῶν (σὰν καλὸς ἀρθανίτης) γυρνῶ πίσω γιὰ νὰ διευχρινίσω τὴν ὑπόθεση. Ἡ κυρία Βαγγελιώ - ἡ πιστή μας οἰκονόμιος, ποὺ τὴν εἶχα σχεδὸν σὰν δεύτερη μητέρα - μιοῦ λέει· «”Αχ, ἀφέντη μιου, γιὰ νὰ σ' ἀφήσουν λιγάκι ν' ἀναπαυθεῖς, ποὺ εἶσαι τόσο κουρασμένος, γύρισα τὸ διακόπτη τοῦ κουδουνιοῦ...».

Αὐτὸ ἥταν μὲ λίγα λόγια...!

Μιὰ ἐσωτερικὴ φωνὴ ποὺ ἀκούγεται πάντα καθαρὰ καὶ ποὺ σκεπάζει τὰ πάντα, πραγματικότητα, λογικὴ ἀντίδραση, μιοῦ λέει καὶ μένα· «’Ιδού, ἵσταμαι στὴ θύρα σου καὶ χτυπῶ (Απ. 3,20).

Μιὰ ἀνείπωτη ἐσωτερικὴ ἀνάσταση; μιὰ χιονοστιβάδα; “Ἐνας χείμαρρος;

Καὶ ἡ φωνὴ συνεχίζει·

«Ταλαίπωρε φέλε μου Ζαλέτ, τόσα χρόνια κτυπῶ... καὶ δὲ μὲ ἀκοῦσ; Τόσα ξλλα, τόσους ξλλούς ἀκοῦσ;. ’Εμένα δχει; Μήπως γύρισες καὶ σὺ τὸ διεκόπτη τῆς ψυχῆς σου καὶ δὲ μὲ ἀκοῦσς;».

—Ναί, Κύριε, τώρα Σ' ἀκούω καθαρά.

Τὸ ἴδιο δράδυ ἐπισκέφθηκα τὸν Ἐμμανουὴλ Μάρνο, μτεαρσιωμένο ἀπὸ τὴν πληροφορία καὶ ἀπὸ τὴν ἀπόφασή μου νὰ βαπτισθῶ.

Τὴν ἄλλη μέρα, φωτεινὴ καὶ εὐλογημένη, διαβαίνω τὸν Ἰορδάνη καὶ βαπτίζομαι ἀπὸ ἕνα φίλο ἐπίσκοπο σ' ἕνα χωριὸ τῆς Χαλκιδικῆς.

Πῶς νὰ Σὲ εύχαριστήσω, Κύριε, γιὰ τὴν Ἀγάπη Σου, τὴ μακροθυμία Σου καὶ τὴν ὑπομονή Σου!

'Αλληλούϊα.

Θεσσαλονίκη 15 Φεβρουαρίου 1982
Χαρίλαος Μουχαρέμ Γέρον

